

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ สมเด็จพระย่า (พระราชสมภพ วันอาทิตย์ ที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2443 จังหวัดนนทบุรี - สวรรคตวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 พระชนมายุ 95 พรรษา กรุงเทพมหานคร) พระองค์ เป็นพระราชชนนีใน

- [สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์](#)
- [พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล](#) รัชกาลที่ 8
- [พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช](#) รัชกาลปัจจุบัน

พระประวัติ

ขณะทรงพระเยาว์

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระนามเดิมว่า **สังวาลย์ ตะละภัฏ** พระราชสมภพเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๓ ทรงเป็นบุตรคนที่ ๓ ใน พระชนกษุ และ พระชนนีคำ ทรงมีพระภคินี และพระเชษฐา ๒ คนซึ่งได้ถึงแก่กรรมตั้งแต่เยาว์วัย คงเหลือแต่พระอนุชาอ่อนกว่าพระองค์ ๒ ปี คือ คุณณมยา

พระชนกษุ มีอาชีพเป็น **ช่างทอง** เป็นบุตรชายของคหบดี ชื่อ ชุ่ม มีเชื้อสายสืบมาจากผู้ดีเก่าแถวตึกขาว มินิวาสสถานอยู่ใกล้ **วัดดอนงาราม ฝั่งธนบุรี** พระชนกษุได้ถึงแก่กรรมตั้งแต่สมเด็จพระย่าทรงพระเยาว์มาก และพระชนนีคำถึงแก่กรรมเมื่อพระองค์มีพระชนมายุ เพียง ๕ พรรษา หลังจากนั้นพระองค์ทรงอยู่ในความอุปการะของ **ป้าช่วย** พี่สาวของพระชนนีคำ ซึ่งมีอาชีพรับจ้างม้วนบุหรี และทำขนมขาย

พระชนนีคำเป็นผู้ที่รู้หนังสือ ซึ่งหาได้ยากในสมัยนั้น จึงได้นำความรู้นี้มาสอนสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ด้วยพระอุปนิสัยที่ชอบการเรียนรู้ และการอ่านหนังสือตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ พระองค์จึงทรงเป็นผู้ที่มีไหวพริบ และเฉลียวฉลาด

วันหนึ่ง ญาติของครอบครัวพระชนกษุ มาแนะนำพระชนนีคำ ให้นำสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ไปฝาก **คุณจันทร์ แสงชูโต** ญาติ และพระพี่เลี้ยงใน **สมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร** พระเชษฐภคินีใน**สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก** และพระราชธิดาใน**พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** กับ **สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า** เพื่อถวายตัวเป็นข้าหลวง ในขณะที่ทรงมีพระชนมายุเพียง ๗-๘ พรรษา

ขณะยังทรงศึกษา

ท่านศึกษาที่ [โรงเรียนศึกษานารี](#) ได้ไม่นาน พระองค์ก็ได้ถูกส่งไปศึกษาที่ [โรงเรียนสตรีวิทยา](#) โดยประทับอยู่บ้าน คุณหวน หงสกุล [วัดมเหยงคณ์พาราม](#) โรงเรียนเพื่อประชาชนสามัญแห่งแรก พระองค์ทรงถูกเข็มเย็บผ้าตำฝ่าพระหัตถ์ ต้องเข้ารับผ่าตัดกับ [พระยาดำรงแพทยคุณ](#) (ฮวด วีระไวทยะ)

เมื่อปี [พ.ศ. ๒๔๕๖](#) สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงตัดสินพระทัยเข้าโรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์ และหญิงพยาบาลแห่งศิริราช ตามคำชักชวนจากพระยาดำรงแพทยคุณ หลังจากสำเร็จการศึกษา ทรงได้รับการคัดเลือกให้ไปทรงศึกษาวิชาพยาบาลต่อที่ [โรงเรียนแพทย์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด](#) สหรัฐอเมริกา พร้อมกับนางสาว [อุบล ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา](#) และ [สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมขุนสงขลานครินทร์](#)

ขณะที่กำลังทรงศึกษาวิชาแพทย์ปีที่ ๑ [สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมขุนสงขลานครินทร์](#) ทรงพบและพอพระทัยกับสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ด้วยมีพระศิริโฉมงดงาม พระอุปนิสัย และพระคุณสมบัติอื่นๆ ดังนั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมขุนสงขลานครินทร์จึงทรงมีลายพระหัตถ์กราบบังคมทูล [สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า](#) พระราชมารดา ขอพระราชทานพระราชนุญาตหมั้นกับ นางสาวสังวาลย์

และเมื่อถึงวันศุกร์ที่ [๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๓](#) ได้มีพิธีอภิเษกสมรสที่ [วังสระปทุม](#) และหลังจากได้อภิเษกสมรสแล้ว ทั้ง ๒ พระองค์ได้ตามเสด็จด้วยกันไปประพาสเมืองต่างๆ ในทวีป [ยุโรป](#) และ [สหรัฐอเมริกา](#) เพื่อทรงไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และ [สถาบันเอ็มไอที](#) เมือง [บอสตัน](#) ส่วนสมเด็จพระบรมราชชนนี ทรงเรียนหลักสูตรเตรียมพยาบาลที่ [วิทยาลัยซิมมอนส์](#) เมือง [บอสตัน](#)

ประสูติพระราชธิดาและพระราชโอรส

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และพระราชโอรส พระราชธิดา

หลังจากทั้ง ๒ พระองค์ทรงจบการศึกษาแล้ว จึงทรงเสด็จไปที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ซึ่งสมเด็จพระบรมราชชนนี ได้ประสูติพระราชธิดาพระองค์แรก เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานนามว่า [หม่อมเจ้า](#)

[กัลยาณีวัฒนา มหิดล](#) ซึ่งภายหลังทรงได้รับการสถาปนา [พระอิสริยยศ](#) เป็น [สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณีวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์](#)

ในเดือน [ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๖](#) ทั้ง ๒ พระองค์ได้เสด็จกลับเมืองไทยพร้อมด้วยพระราชธิดา เนื่องจาก [พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว](#) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมราชชนกทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย ประทับอยู่ได้ประมาณ ๒๐ เดือน ก็ทรงประชวร แพทย์จึงถวายคำแนะนำให้ประทับในที่อากาศเย็น ที่เมือง [ไฮเดลเบิร์ก ประเทศเยอรมนี](#) สมเด็จพระบรมราชชนนี และพระราชธิดาจึงได้ตามเสด็จไปประทับด้วย

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ประสูติพระราชโอรสพระองค์แรก เมื่อวันที่ [๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๘](#) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระนามว่า [หม่อมเจ้าอาพันธ์มหิดล มหิดล](#)

ในวันที่ [๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘](#) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต ทั้ง ๒ สมเด็จพระบรมราชชนกจึงทรงต้องเสด็จกลับกรุงเทพฯเพียงพระองค์เดียว เพื่อถวายพระเพลิงพระบรมศพ และประทับอยู่จนถึงปี [พ.ศ. ๒๔๖๕](#) พระราชพิธีบรมราชาภิเษกของ [พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว](#)

เมื่อวันที่ [๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐](#) พระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ประสูติพระราชโอรสองค์ที่สองที่ โรงพยาบาลเมทอเอเบิร์น [เมืองเคมบริดจ์ สหรัฐอเมริกา](#) ได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า [พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช](#)

ขณะที่สมเด็จพระบรมราชชนกทรงศึกษาวิชาแพทย์ปีสุดท้ายอยู่ที่เมืองบอสตัน ทรงประชวรโรคพระวัณโรคกำเริบ และพระโรคหัด แต่ก็ยังทรงสามารถสอบได้ปริญญา [แพทยศาสตร์](#) ขึ้นเกียรตินิยม แต่หลังจากสอบเสร็จ และประชวรพระโรค ไข้ตั้งอีกเสบ ทั้งสองพระองค์ได้พาพระราชโอรสธิดาเดินทางกลับ [ประเทศไทย](#) โดยประทับที่พระตำหนักใหม่สร้างขึ้นใน [วังสระปทุม ถนนพญาไท](#)

เมื่อเดือน [เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๒](#) สมเด็จพระบรมราชชนกทรงรับเชิญเป็นแพทย์ประจำบ้าน จากโรงพยาบาลแมคคอร์มิค [จังหวัดเชียงใหม่](#) และในเดือนต่อมาก็ทรงเสด็จกลับ [กรุงเทพมหานคร](#) หลังจากนั้นก็ทรงพระประชวรอยู่ เป็นระยะเวลาประมาณ ๔ เดือนก็สิ้นพระชนม์ เมื่อ วันที่ [๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๒](#) ที่พระตำหนักใหม่ [วังสระปทุม](#)

สัญลักษณ์ประจำพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ในขณะที่สมเด็จพระบรมราชชนกสิ้นพระชนม์ สมเด็จพระบรมราชชนนีทรงมีพระชนมายุเพียง ๒๕ พรรษา ทรงต้องรับหน้าที่อบรมเลี้ยงดูพระราชโอรสธิดาทั้งสามพระองค์ตามลำพัง

เมื่อวันที่ [๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕](#) คณะราษฎรก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบ [ประชาธิปไตย](#) ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข [สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า](#) จึงทรงแนะนำให้สมเด็จพระบรมราชชนนีพาพระราชธิดาทั้ง ๓ พระองค์ เสด็จไปศึกษาต่อที่เมือง [โลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์](#)

เมื่อวันที่ [๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗](#) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสละราชสมบัติ [สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร](#) จึงได้มีมติเห็นชอบตาม [กฎหมายเทียรบาล](#) ให้ [พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอันทมมหิดล](#) เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ต่อไป พระองค์ที่ ๘ แห่ง [พระบรมราชจักรีวงศ์](#) ซึ่งในขณะนั้นทรงมีพระชนมายุเพียง ๕ พรรษา

ดังนั้น [สภาผู้แทนราษฎร](#) จึงได้มีมติแต่งตั้ง [พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอนุวัตراجุล](#) [พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา](#) และ [เจ้าพระยายมราช \(ปั้น สุขุม\)](#) เป็นคณะผู้สำเร็จราชการแทน ด้วยเหตุนี้สมเด็จพระบรมราชชนนีจึงต้องทรงย้ายไปประทับที่บ้านเช่าขนาดใหญ่ที่เมืองปุยยี ใกล้กับเมืองโลซาน เพื่อให้สมเด็จพระเกียรติกของพระราชโอรส ทรงตั้งชื่อให้ [พระตำหนัก](#) ใหม่ว่า [วิลล่าวัฒนา](#)

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ในปี [พ.ศ. ๒๔๘๑](#) สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล พระเชษฐภคินี และพระราชอนุชา ได้เสด็จนิวัตกลับประเทศไทย เพื่อทรงเยี่ยมเยียนพสกนิกรเป็นครั้งแรกโดยประทับอยู่ในพระนครเป็นเวลากว่า ๒ เดือน

เมื่อวันที่ [๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๑](#) คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ประกาศสถาปนาพระอิสริยยศสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเป็น [สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์](#)^[1] นอกจากนั้นพระองค์ยังพระราชทานเงินส่วนพระองค์สร้าง [โรงพยาบาลอานันทมหิดล จังหวัดลพบุรี](#) สร้าง [สุขศาลา จังหวัดสมุทรสาคร](#) เมื่อวันที่ [๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๑](#)

ในปี [พ.ศ. ๒๔๘๕](#) สมเด็จพระบรมราชชนนี พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล พระเชษฐภคินี และพระราชอนุชา เสด็จกลับไปศึกษาต่อที่ [ประเทศสวิตเซอร์แลนด์](#) โดยสมเด็จพระพี่นางเธอฯ ทรงเข้าศึกษาวิชา [เคมี](#) ที่มหาวิทยาลัยโลซาน ส่วนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลทรงเข้าศึกษาวิชา [นิติศาสตร์](#) ที่มหาวิทยาลัยเดียวกัน ในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ และอีกสองปีต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ [สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช](#) ก็เสด็จเข้าศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยเดียวกัน

พระราชกรณียกิจ

พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีที่ทรงมีต่อชาวไทยและประเทศชาติ นั้นใหญ่หลวงมาก เพราะตั้งแต่ทรงเสกสมรสกับสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์

ทรงมีพระอุตสาหวิริยะสูงในการทรงงาน เพื่อประโยชน์สุขของปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ตั้งแต่เหนือสุดจรด ใต้สุด

พระตำหนักคอยตุง

การแพทย์ พยาบาล การสาธารณสุข และการศึกษา

สมเด็จพระเจ้าทรงจัดตั้งหน่วยและมูลนิธิที่สำคัญขึ้นดังนี้

1. หน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) เป็นหน่วยแพทย์อาสาเคลื่อนที่ที่เดินทางไปในถิ่นทุรกันดาร ประกอบด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ เกษัชกร พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และสมาชิกสมทบอีกคณะหนึ่ง ซึ่งไม่ได้รับสิ่งตอบแทน และ เบี้ยเลี้ยง เงินเดือน
2. มูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จัดตั้งเมื่อ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เพื่อทำขาเทียมและพระราชทานให้แก่ผู้พิการขาขาดที่ยากจนในชนบท โดยไม่

เลือกเชื้อชาติ ศาสนา และไม่คิดมูลค่า ซึ่งมูลนิธิขาเทียมนี้ ทรงก่อตั้งร่วมกับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โดยพระองค์ท่านพระราชทานพระราชทรัพย์เป็นทุนประเดิมในการก่อตั้งมูลนิธิและทรงดำรงตำแหน่งประธานกิตติมศักดิ์อีกด้วย

3. มูลนิธิธันยรักษ์ ที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อใช้เป็นสถานที่ตรวจวินิจฉัยด้านม
4. ทรงบริจาคเงินเพื่อสร้างโรงเรียนกว่า ๑๘๕ โรงเรียน และทรงรับเอาโครงการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ไว้ในพระราชูปถัมภ์
5. เสด็จเยี่ยมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นส่วนพระองค์ เมื่อ 19 กันยายน พ.ศ. 2510 โดยการนี้ได้ทรงม้าเสด็จเยี่ยมชม "สวนนอก" มี ศ. บรรเจิด คดีการ และ ศ. ระพี สาคริก กราบทูลรายงาน อนึ่งในขณะที่เสด็จอยู่ในมหาวิทยาลัยนี้ สมเด็จพระราชชนนีทรงพอพระทัยเป็นอย่างยิ่ง ถึงกับรับสั่งกับผู้ติดตามว่า "เกษตรนี้น่าอยู่จริง ๆ ฉันควรจะได้อาเยียมที่นี้ตั้งนานแล้ว.." ^[2]

การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเป็นพระราชวงศ์ที่โปรดธรรมชาติมาก ทรงสร้างพระตำหนักคอยตุง ขึ้นบริเวณคอยตุง เนื้อที่ ๒๕ ไร่ ๓ งาน ที่บ้านอ้อก้อปากกล้วย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เอง ในพื้นที่เช่าของกรมป่าไม้เป็นเวลานาน ๓๐ ปี มีความสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๑๐๐๐ เมตร โดยทรงเรียกพระตำหนักนี้ว่า บ้านที่คอยตุง ทรงพัฒนาคอยตุง และส่งเสริมงานให้ชาวเขาอีกด้วย ดังนี้

1. [โครงการพัฒนาคอยตุง](#) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑
2. ทรงพระราชทานกล้าไม้แก่ผู้ตามเสด็จ และทรงปลูกป่าด้วยพระองค์เอง
3. ทรงนำเมล็ดกาแฟพันธุ์ [อาราบิก้า](#) และไม้ดอกมาปลูก
4. โครงการขยายพันธุ์โดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อหน่อ [ไม้ฝรั่ง](#) [กล้วย](#) [กล้วยไม้](#) [เห็ดหลินจือ](#) [สตรอเบอรี่](#)
5. จัดตั้งศูนย์บำบัด และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ที่บ้านผาหมี ตำบลเวียงพางคำ [อำเภอแม่สาย](#) [จังหวัดเชียงราย](#)

จากพระราชอุตสาหดังกล่าว และโครงการที่ยังมิได้นำเสนอขึ้นมาข้างต้นนี้ ยอดคอยที่เคยหัวโล้น ด้วยการถางป่า ทำ [ไร่เลื่อนลอย](#) ปลูก [ฝิ่น](#) จึงได้กลับกลายเป็นคอยที่เต็มไปด้วยป่าไม้ตามเดิม ด้วยเหตุนี้ พระองค์จึงทรงได้รับขนานนามว่า สมเด็จย่า จากชาวไทยบนพื้นราบ หรือ แม่ฟ้าหลวง จาก [ชาวไทยภูเขา](#) สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ [๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙](#) แต่พระเกียรติคุณ และพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงปรารถนาให้ชาวไทยมีความสุข ยังคงสถิตถาวรอยู่ในความทรงจำของพสกนิกรชาวไทยตลอดกาล

บุคคลสำคัญของโลก

วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพครบรอบ ๑๐๐ ปี องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก ได้เฉลิมพระเกียรติยกย่องให้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเป็น “บุคคลสำคัญของโลก” ^[3]

สถานที่ พรรณพืช และพันธุ์สัตว์อันเนื่องด้วยพระนามาภิไธย

สถานที่

ศาสนสถาน

- [วัดศรีนครินทรวราราม](#)^[4] วัดในสาขา [วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม](#) ได้รับพระราชทานนาม เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ตั้งอยู่ในหมู่บ้านเกรทเซ่นบาค (Gretzenbach) จังหวัดโซลธูร์น (Solothurn) [ประเทศสวิตเซอร์แลนด์](#)
- [พระบรมธาตุศรีนครินทราสถิตมหาสันติคีรี](#) คอยแม่สลอง [อำเภอแม่ฟ้าหลวง](#) [จังหวัดเชียงราย](#)

การแพทย์ และการสาธารณสุข

- [วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี](#) วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๒๙ แห่งทั่วประเทศ
- [โรงพยาบาลศรีนครินทร์](#)^[5] คณะแพทยศาสตร์ [มหาวิทยาลัยขอนแก่น](#) [อำเภอเมืองขอนแก่น](#) [จังหวัดขอนแก่น](#)

สถาบันการศึกษา

- [มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย](#)
- [โรงเรียนสังวาลวิทย์](#) ได้แก่
 - [โรงเรียนสังวาลวิทย์ ๑ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดหนองคาย](#)
 - [โรงเรียนสังวาลวิทย์ ๒ อำเภอสะเตกา จังหวัดสงขลา](#)
 - [โรงเรียนสังวาลวิทย์ ๓ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน](#)
 - [โรงเรียนสังวาลวิทย์ ๔](#)
 - [โรงเรียนสังวาลวิทย์ ๕ จังหวัดยะลา](#)
 - [โรงเรียนสังวาลวิทย์ ๖ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี](#)
- [โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์](#) เดิมชื่อ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี เป็นโรงเรียนจัดตั้งขึ้นตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำโครงการจัดตั้งโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี เพื่อสนองพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี ที่ทรงมีต่อการศึกษา ในทุกพื้นที่ของประเทศไทย และเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานให้อนุชนรุ่นหลังได้รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน เมื่อวันที่ [๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕](#) ทั้งสิ้น ๑๒ โรงทั่วประเทศ

ค่าย

- [ค่ายศรีนครินทร์^{\[6\]}](#) กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๒ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- [ค่ายสมเด็จพระศรีนครินทร์^{\[7\]}](#) กรมการbinทหารบก อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

สวนสาธารณะ

- [อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี^{\[8\]}](#) เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ที่ตั้งนิเวศสถานเดิมของสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี
- [สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์](#) สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี ในวาระพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ๑๒ แห่งทั่วประเทศ
- [สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ '๘๔ \(ทุ่งท่าลาด\)](#) อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
- [สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ '๘๕ \(เขาแปะซ้อย\)](#) อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

อื่น ๆ

- [อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง](#)
- [เขื่อนศรีนครินทร์ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี](#)
- [ถนนศรีนครินทร์ ถนนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ](#)
- [ถนนบรมราชชนนี ถนนในกรุงเทพมหานคร](#)
- [ทางคู่ขนานลอยฟ้าถนนบรมราชชนนี](#)

พันธุ์สัตว์

- [ปูแม่ฟ้าหลวง](#) (*Dromothelphusa sangwan* Naiyanetr, 1997)